

ἀρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δίδου (Mat. VI, 11: δός) ἡμῖν τὸ καθ' ἡμέραν (Mat. σήμερον) — spomnil naj bi se bil na Kristusovo molitev na Oljski gori, v kateri sam moli za nekaj fizičnega, da bi kelih trpljenja šel mimo njega (Mat. 26, 39; Mark. 14, 36; Luk. 22, 42); spomnil naj bi se bil na Zveličarjevo obljubo pri sv. Janezu 14, 13: »Karkoli¹ poprosite Očeta v mojem imenu, to bom storil« in na podobne besede pri Mateju 7, 7; 21, 22, pri Marku 11, 24, pri Janezu 16, 23. Izprevidel bi bil, da njegova po Kantu povzeta premisa ni v skladu s sv. pismom in torej tudi ne odgovarja krščanskim naukom. S premiso pade pa tudi sklep; »Balada o potresu«² (iz l. 1885!) ima v istini idejo, nasprotujočo verskim resnicam. Isto velja tudi za pesem »Jaz« (tudi to zagovarja Bazala, da ne nasprotuje krščanstvu), ki je po ideji močno podobna »Baladi o potresu« (»oče« = Bog, če sploh je, se za svet ne briga, svet vlada samo narava, »jaz«); če je ne razlagamo panteistično, jo moramo ateistično, kvečjemu čisto megleno deistično, na vsak način pa protikrščansko.

Nekrščanske ideje so torej pri Aškercu dokazane že za prvo dobo, ne šele za zadnja leta, za katera jih

¹ Seveda mora biti predmet molitve dober!

² Da je imel Aškerc pri tej pesmi slabo vest, kaže že to, da se v Zvonu 1885, str. 193—94., kjer je pesem prvič natisnjena, ni podpisal z navadnim psevdonomimom Gorazd, ampak z »Juan de Granada«. Tako skrivalnico je tudi pozneje igral v podobnih slučajih.

Bazala edino priznava. Res je samo to, da v prvi dobi te ideje niso še prevladale vseh Aškerčevih pesnitev, dočim je pozneje boj proti krščanstvu skoro edino geslo vsega Aškerčevega dela. Pa tudi drugače se je v tem V. poglavju Bazali več »človeškega« pripetilo. Posebno bi opozoril na logični lapsus na str. XXVIII., kjer Bazala podpre trditev »snaga vjere sastoji se u životu, a ne u ispovijedanju« s Kantovim izrekom: »bog se štuje krepošču, a ne obredima«, ter nadaljuje, da »upravo u tom, što se u historijskom razvoju vjerâ težiste često pomiče posve na izvanjsku stranu, leži uzrok, zašto postaju vjere — mrtve«. Kakor da bi bilo izpovedanje vnajna oblika verstva kot n. pr. obredi, ko je vendar njegova notranja vsebina. Ta klasična napaka zoper logični zakon identitete je priljubljeno orodje modernih, ko presoajo vero in verstva.

Za Bazalo, ki razvija v vsej razpravi tolik blišč filozofskohistoričnega znanja, pa je zelo značilno, da v tem zadnjem poglavju duhovito in učeno razpravlja o razvoju verstva, o krščanstvu, o njegovi vsebini in o njegovi obliki, da »temeljito« presoja o tem, kaj je v resnici in kaj samo na videz krščansko, a pri vsem tem pompozem govorjenju ne pozna niti glavnih stvari iz Svetega pisma, niti čisto preprostih verskih in moralnih naukov krščanske cerkve. Kaj naj sodimo o takem versko-filozofskem znanju, ki mora potemtakem v vseh stvareh slepo »iurare in verba magistri«?

Ivan Grafenauer.

GLASBA.

Cerkveni koncert v frančiškanski cerkvi v Ljubljani. Cecilijino društvo župnije Marijinega Oznanjenja v Ljubljani je priredilo 11. marca ob pol osmih zvečer v frančiškanski župni cerkvi koncert z jako izbranim in postnemu času primernim sporedom. Izvajale so se sledeče skladbe: Hochreiterjeva kar moč moderna, a vseskoz toplo občutena »Salve Regina« za mešani zbor in orgle; Rheinbergerjev Kyrie in Gloria iz velike, slavnoznanne C-dur maše za mešani zbor, orkester in orgle; Engelhartova prijazna, v lahkem slogu pisana pesem »Brezmadežna« za zbor in orgle; Rheinbergerjev na široko razpleteni, deloma dramatično zamišljeni »Passionsgesang« za zbor in orgle; Sattnerjev znani, učinkujoči samospjev »Kdo je ta?« iz oratorija »Vnebovzetje B. D. M.« za tenor-solo in orkester; Griesbacherjev resnobni, mirno začenjajoči in v bogati polifoniji do velikih pretresljivih momentov naraščajoči rezponzorij »Tristis est anima mea« za mešani zbor a capella, ter za sklep Jos. B. Foersterjeva divna »Stabat Mater« za zборе, orkester in orgle. Frančiškanski cerkveni zbor, ki se je pod vodstvom gosp. P. Hugolina Sattnerja povzpел do prvovrstnega zbora, je tudi ob tej priliki svojo nalogo zelo častno rešil. Izmed skladb, pri katerih je nastopal zbor, so najbolj ugajale in posebno krepek vtis napravile Rheinbergerjev Kyrie in Gloria, Griesbacherjev »Tristis est anima mea« in Jos. B. Foersterjeva »Stabat Mater«. Za prekrasni užitek zadnje skladbe bodi izrečena frančiškanskemu Cecilijinemu

društvu na tem mestu še prav posebna zahvala. — Sattnerjev samospjev »Kdo je ta« je lepo zapel gospod prof. Adolf Robida, član frančiškanskega pevskega zbora. Na orglah je spretno sodeloval gospod glasbeni ravnatelj filharmoničnega društva Rudolf pl. Weis-Ostborn. Istotako treba pohvalno omenjati še orkester godbe pešpolka št. 27, ki je svoj part izvedel izredno fino in precizno.

Obisk koncerta je bil zelo velik. Zanimanje za cerkvene koncerte, ki so se v zadnjih par letih jeli pri nas pogosteje porajati, očitno raste, kar z vsemi prijatelji cerkve in plemenite cerkvene umetnosti srčno pozdravljam.

Koncert Swärdströmove. S Swärdströmove smo imeli v Ljubljani srečo. Nastopila je namreč razen v koncertu 23. novembra 1913 v Mestnem Domu — o katerem je »Dom in Svet« poročal v letošnji zadnji dvojni številki na str. 67. — še drugič 19. februarja t. l. v samostojnem koncertu v Unionu. Uspeh je bil zopet nadvse sijajen. Tudi to pot si je umetnica izbrala za spored jako lepe, zanimive, poučne in silno poetične skladbe. Poglavitni del sporeda so zavzemale zopet prekrasne skandinavske pesmi, enajst po številu. Järnefeltovo bajnosrčkano »Titania« in Griegov vrazjesmeli »Ples kozličkov« je pevka morala ponoviti. Zelo globok vtis je napravila Neupertova pesem »Ponesite me s pesmijo domov«, ki jo je smrtnobolni skladatelj — pravzaprav klavirski virtuoz — zložil na potu v Ameriko. Kot zelo izrazite skandinavske pesmi naj omenim še Lange-